

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym – Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Gerke (spr.)

Sędziowie: SSO Dariusz Śliwiński

SSO Leszek Matuszewski

Protokolant : apl . radc . A. S.

przy udziale Prokuratora Prok. Rej. P. w P. B. P.

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2017 r.

sprawy **W. S.**,

skazanego wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 12 czerwca 2017 r., sygn. akt VIII K 273/17,

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od ww. wyroku,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższa do 15 (piętnastu) lat łączny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczony w punkcie II,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. G. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

IV. zwalnia skazanego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

L. M. P. D. Ś.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2017 r., sygn. akt VIII K 273/17 Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. w sprawie W. S., skazanego:

-wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z 27.04.2011r. o sygn. akt II K 200/11 za czyn z art. 178a § 2 k.k., art. 244 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k. popełniony w dniu 31.01.2011r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, 4 lata zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, 6 lat prowadzenia rowerów, (kara pozbawienia wolności została odbyta od 8.06.2011r. do 8.02.2012r.),

-wyrokiem Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim Wydział Zamiejscowy N. z dnia 27.06.2013 r. o sygn. akt VII K 492/13 za czyn z art. 178a § 4 k.k., art. 244 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k. w zw. z art. 64§ 1 k.k. popełniony 16.04.2013

r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów, za czyn z art. 244 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełniony 24.05.2013r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (kara pozbawienia wolności jest odbywana od 12.05.2017r.),

-wyrokiem Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim Wydział Zamiejscowy N. z dnia 6.10.2014 r. o sygn. akt VII K 399/14 za czyn z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony 25.05.2014r. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, 700 zł świadczenia, kara pozbawienia wolności została odbyta od 27.11.2014r. do 3.02.2015r. i od 20.05.2016r. do 12.05.2017r.,

-wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 16.01.2017 r. o sygn. akt VIII K902/16 za czyn z art. 242 § 2 k.k., art. 242 § 3 k.k. w zw. z art., 64 § 1 k.k., popełniony od 8.05.2016r. do 20.05.2016r. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności,

orzekł, jak następuje:

1. na podstawie art. 569§1 k.p.k. w zw. z art. 85a k.k. i art. 86§1 i 2 k.k. połączył karę pozbawienia wolności wymierzoną wyrokiem w sprawie o sygn. akt VIII K 902/16 i karę łączną pozbawienia wolności wymierzoną w sprawie o sygn. akt VII K 492/13 i wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,
2. na podstawie art. 569§1 k.p.k. w zw. z art. 85a k.k., art. 86§1 k.k. i art. 90§2 k.k. połączył środki karne w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych wymierzone w sprawach o sygn. akt VII K 492/13 i VII K 399/14 i wymierzył skazanemu łączny środek karny 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,
3. orzekł, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w jednostkowych wyrokach podlegają odrębnemu wykonaniu,
4. określił początek wykonania kary łącznej pozbawienia wolności wymierzonej ww. wyrokiem na dzień 12 maja 2017 r.,
5. określił początek wykonania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego ww. wyrokiem na dzień 10 sierpnia 2013 r.,
6. zwolnił skazanego od kosztów sądowych.

Powyższy wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych na niekorzyść skazanego pisemną **apelacją** zaskarżył **prokurator**, zarzucając obrazę prawa materialnego w postaci art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. polegającą na jego błędnej wykładni wyrażającej się w uznaniu, że maksymalnym wymiarem łącznego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów jest 10 lat w sytuacji, gdy dopuszczalny wymiar wynosił od 10 do 15 lat. Wobec powyższe prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie łącznego środka karnego w wymiarze 15 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie należy wskazać, że wniesienie środka odwoławczego, niezależnie od jego granic i zakresu, każdorazowo obliguje Sąd odwoławczy do zbadania ewentualności wystąpienia uchybień, o jakich mowa w art. 439 k.p.k. i 440 k.p.k. W niniejszej sprawie Sąd II instancji nie stwierdził wskazanych tam uchybień, osobnych zarzutów co do ich występowania w procedowaniu Sądu I instancji nie formułował zresztą apelujący.

Omawiając zarzut apelacji wskazać należy, że podwyższenie z 10 do 15 lat maksymalnego okresu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w myśl art. 43 § 1 k.k. nastąpiło ustawą z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 18 maja 2015 r. Przed tą datą zagrożenie to na podstawie art. 43 § 1 k.k. wynosiło od 1 roku do 10 lat. Faktycznie więc wyroki, którymi wymierzono zakazy jednostkowe połączone w punkcie II, zapadły w czasie, gdy górna granica ich orzekania wynosiła 10 lat. Powyższe nie przesądza jednak, iż

stanowisko Sądu Rejonowego co do górnej granicy orzekania łącznego środka karnego, wyrażone w zaskarżonym wyroku i jego uzasadnieniu, jest prawidłowe.

Zwrócić w tym miejscu należy uwagę na fakt, że zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie zasadą „poza wyraźnie określonymi w ustawie wyjątkami nie jest możliwe orzekanie częściowo w oparciu o przepisy ustawy obowiązującej poprzednio, a częściowo o przepisy ustawy nowej. Sąd musi dokonać wyboru między konkurującymi ustawami i zastosować całościowo tylko jedną z nich, tj. tę, która jest dla sprawcy względniejsza” – wyrok SN z dnia 6 października 2016 r., sygn. akt IV KK 139/16, LEX nr 2124049. Pogląd ten dotyczy zarówno orzekania o odpowiedzialności za przestępstwa, jak i orzekania o karze łącznej, która jest przeciwieństwem instytucją prawa materialnego. W odniesieniu do sytuacji skazanego brak jest przepisu szczególnego pozwalającego na wyrokowanie równocześnie na podstawie przepisów ustawy obowiązującej poprzednio oraz ustawy nowej. Dlatego też należało zastosować tylko jedną, obowiązującą w danym czasie ustawę w odniesieniu do całości rozstrzygnięć – w przypadku wyroku łącznego oznacza to, że **zarówno badanie warunków dopuszczalności orzekania kary łącznej, jak i analiza sposobu łączenia kar (środków karnych), muszą być dokonywane według tego samego stanu prawnego**. Już tylko to nakazuje podważyć prawidłowość stanowiska Sądu Rejonowego, który w wyroku łącznym jako podstawę orzekania łącznego środka karnego wskazuje ustawę karną obowiązującą obecnie, zaś w uzasadnieniu odwołuje się do granic wymiaru środka karnego, wynikających z ustawy poprzedniej.

Analizując kwestię, którą ustawę karną stosować wobec skazanego, wskazać trzeba, że chronologia popełnionych przestępstw oraz wydanych wyroków uniemożliwiałaby wydanie wobec skazanego kary łącznej na podstawie art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 1 lipca 2015 r. Przepis ten, w ówczesnym brzmieniu, orzeczenie kary łącznej uzależniał od popełnienia dwóch lub większej liczby przestępstw, zanim zapadał choćby nieprawomocny wyrok za którekolwiek z nich. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca, albowiem każdorazowo po popełnieniu przez skazanego przestępstw zapadał prawomocny wyrok je osądzający, zanim skazany popełnił kolejne przestępstwa osądzone kolejnym wyrokiem. Tym samym, **według stanu prawnego obowiązującego przed 1 lipca 2015 r. wobec skazanego w ogóle nie można by było zastosować instytucji wyroku łącznego**. Dopiero w świetle obecnego brzmienia art. 85 k.k. wobec skazanego można wydać wyrok łączny, co zresztą słusznie ustalił Sąd Rejonowy.

Zasada, iż przy orzekaniu kary łącznej należy zastosować całościowo tylko jedną regulację karną, w realiach niniejszej sprawy nie pozwala na to, by karę pozbawienia wolności z wyroku w sprawie VII K 492/13 łączyć według obecnej ustawy karnej, a zakaz z tego samego wyroku – według ustawy obowiązującej poprzednio; podobnie niedopuszczalne jest, by warunki łączenia zakazu badań według ustawy nowej, ale granice orzekania zakazu łącznego ustalać według ustawy poprzedniej.

Skoro obecna regulacja jest korzystniejsza dla sprawcy w tym sensie, że umożliwia mu w ogóle ubieganie się o wydanie wyroku łącznego i skutkuje skróceniem okresu odbywania przez niego kary pozbawienia wolności, to także granice łączenia zakazów prowadzenia pojazdów trzeba ustalać według ustawy nowej. Górna granica łącznego zakazu prowadzenia pojazdów wynosi więc, jak trafnie wskazał apelujący, 15 lat, a nie 10.

Oceniając zatem, jaki łączny zakaz prowadzenia pojazdów należy orzec wobec skazanego – w granicach od 10 lat (najwyższy zakaz jednostkowy podlegający łączeniu) do 15 lat (górną granicą orzekania zakazu prowadzenia pojazdów z art. 43§1 k.k.), uznać należało, iż skazany nie zasługuje na dobrodziejstwo pełnej absorpcji, jak przyjął to Sąd Rejonowy. Rację ma prokurator, wskazując, iż skazany, który wielokrotnie powracał do przestępstwa, lekceważąc obowiązek trzeźwości w ruchu drogowym i dowodząc całkowitej nieskuteczności orzekanych wcześniej zakazów, nie może wskutek orzeczenia łącznego środka karnego być premiiowany w ten sposób, by de facto darowano mu jeden zakaz. Także i okres, jaki upłynął między przestępstwami, za które orzeczono zakazy jednostkowe, przemawia przeciwko absorpcji przy orzekaniu łącznego zakazu prowadzenia pojazdów.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, iż adekwatnym do więzi podmiotowo-przedmiotowej przestępstw, za które orzeczono środki podlegające łączeniu, a także należycie realizującym wskazania z art. 85a k.k., będzie łączny zakaz prowadzenia pojazdów w maksymalnym wymiarze 15 lat i dlatego orzekł jak w punkcie I.

W pozostałym zakresie wyrok uznać należało za trafny, wobec czego Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt II wyroku. W szczególności podkreślić trzeba, iż wobec niepodniesienia przez prokuratora zarzutów co do prawidłowości orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności, poza badaniem Sądu II instancji pozostawała kwestia prawidłowości ustalenia przesłanek łączenia tej kary, co do których – jak wynika z treści uzasadnienia Sądu Rejonowego na str. 3 – Sąd ten na etapie sporządzania uzasadnienia powziął pewne wątpliwości co do swojego rozstrzygnięcia. Ingerencja poza zakresem zaskarżenia byłaby możliwa jedynie na podstawie art. 440 k.p.k., jednak musiałaby ona nastąpić na niekorzyść skazanego, co w świetle tego przepisu jest wykluczone.

O **kosztach pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu** w II instancji Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy-prawo o adwokaturze w zw. z § 4 ust. 3 w zw. z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, wobec czego orzekł jak w pkt III wyroku.

Z uwagi na sytuację majątkową skazanego oraz fakt, że przebywa on w izolacji penitencjarnej, Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. art. 634 k.p.k. zwolnił skazanego z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, jak w pkt IV wyroku.

L. M. P. D. Ś.